

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:		Felelős szerkesztő:	Kiadótulajdonos:	HIRDETÉSEKET
Egész évre . . . 12 kor.	Negyedévre . . . 3 kor.	dr. BALOGHY ERNŐ.	BITTERMANN NÁNDOR.	és nyilttéri közleményeket a kiadóhivatal vesz fel.
Félévre . . . . 6 kor.	Egyes szám ára 20 fillér.			MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.

Két új törvényjavaslat.

Gróf Tisza István miniszterelnök f. hó 2-án hét új törvényjavaslatot tett a ház asztalára. A hét új javaslat a Német- és Olaszországgal kötendő szerződésről, a katonai alapítványokról, az udvarnagyi bíráskodásról, a megyei tisztviselők fizetéséről, a jegyzők és segédjegyzők fizetéséről, az anyakönyvek reformjáról és apróbb ügyekről szól.

Ezek közül a bennünket közvetlenül érintő legfontosabb javaslatok azok, amelyek a megyei tisztviselők, jegyzők és segédjegyzők fizetéséről szólnak.

Régóta vajduló huzavonának akar a miniszterelnök a benyújtott törvényjavaslatokkal véget vetni s igaz atyai jóindulattal javítani azoknak helyzetén, akik már régóta sóvárognak a jobb idők után.

A megyei tisztviselőkre nézve üdvös lesz e törvény, mert elsősorban is szabályozza az előléptetési viszonyokat azáltal, hogy ugyanolyan rangosztályba sorozza őket, mint az államiak. Azonkívül ott, ahol szükség mutatkozik, az állam kiegészíti a fizetéseket oly összegre, mint amint az ugyanazon rangosztályban levő állami tisztviselők az új illetérendszer beáltával élvezni fognak. A községi jegyzőkre és segédjegyzőkre pedig kétszeresen üdvös intézkedéseket tartalmaz a javaslat. Elsősorban megállapítja a fizetések minimumát a jegyzőknél 1600 koronában, a segédjegyzőkét pedig 1000 koronában. És ott, ahol a község ezt nem fizetheti, ott az állam fogja azt hozzájárulásával kiegészíteni. Másodsorban a korpótlékokról is gondoskodik egészen 400 koronáig.

Minden izében korszakot alkotó tehát e két javaslat, mely végét vetni van hivatva az ország egy hatalmas testületében uralkodó bizonytalanságnak és a régi viszonyoknak. Most már csak a parlamenten mulik, hogy e két rég óhajtott törvény jogerőre is emelkedjék és gróf Tisza István miniszterelnöknek bölcs és humánus gondoskodása meg is hozza a maga áldásos gyümölcsét.

A két fontos javaslatot itt közöljük teljes terjedelmében:

A megyei tisztviselők fizetésrendezése.

1. §. A vármegyei tisztviselők (tiszt-, segéd- és kezelő személyzet) — a gyakornokok kivételével — fizetés és lakáspénz tekintetében az állami tisztviselőkre nézve megállapított VI—XI. fizetési osztályokba soroztatnak, úgy amint ezt a törvény kiegészítő részét alkotó kimutatás feltünteti s ugyanazon illetményekben részesülnek, melyek az állami tisztviselők megfelelő fizetési osztályaira nézve törvényben vagy törvényes felhatalmazás alapján kibocsátott rendeletben meg vannak állapítva.

2. §. Az aljegyzők, ideértve az árvászeki jegyzőket, a VIII—X. fizetési osztályokba soroztatnak, úgy hogy vármegyénként egy aljegyző (első aljegyző) a VIII. fizetési osztályba jut, a többi aljegyző és az árvászeki jegyzői állások (mint második, illetőleg harmadik osztályú aljegyzői állások) pedig a IX. és X. fizetési osztályok között egyenlően osztatnak meg. Ha azonban az aljegyzői állásoknak (egy első aljegyzői állás kivételével) összes száma egyenlően fel nem osztható: a fölös számú állást a IX. fizetési osztályba kell sorozni.

Ugy a fizetési osztályokba, mint a fizetési fokozatokba való első beosztásnál elsősorban a jelenlegi elnevezési sorrend (I., II., III., IV., V. stb. aljegyző), másodsorban a jelenlegi illetmények, harmadsorban az ugyanazon állásban eltöltött szolgálati idő irányadó.

3. §. A szolgabírói állások (mint első, illetőleg második osztályú szolgabírói állások) a IX. és X. fizetési osztályok között vármegyénként egyenlően osztatnak meg.

Ha azonban a szolgabírói állások összes száma egyenlően föl nem osztható: a fölös számú állást a IX. fizetési osztályba kell sorozni.

Az első beosztásnál az ugyanazon állásban eltöltött szolgálati idő irányadó.

4. §. Ugy az aljegyzők, mint a szolgabírák az egyik fizetési osztályból a másikba választás útján lépnek.

5. §. Azon fősolgabírák részére, akik legalább 15 évi fősolgabírói működésük ideje alatt a közigazgatás terén kiváló érdemeket szereztek: a vármegyei közgyűlés indokolt felterjesztése alapján a belügyminiszter a VII. fizetési osztályba való előléptetést engedélyezheti.

6. §. A tiszteletbeli tisztviselő csak akkor lép az illető állással egybekötött illetmények élvezetébe, ha erre az állásra megválasztatik, illetőleg kinevezetik.

A tiszteletbeli állásban eltöltött szolgálati idő a magasabb fizetési fokozatba, illetőleg fizetési osztályba való előlépés szempontjából sem jön figyelembe.

7. §. A közigazgatási gyakornokok vármegyei tisztviselők. Fizetés természetével bírói évi segélydíjuk 1000, 1300 és 1600 korona összegben állapítatik meg, mely összegben az egyes vármegyékben megállapított lakáspénzek beszámítatnak.

A gyakornoki állások a megállapított segélydíjfokozatok között vármegyénként egyenlően osztatnak meg. Ha azonban a gyakornoki állások összes száma egyenlően fel nem osztható: a fölös számú állásokat arányosan a magasabb segélydíj-fokozatokba kell sorozni.

Az első beosztás alkalmával a gyakornoki minőségben eltöltött szolgálati idő irányadó.

A gyakornokok a magasabb segélydíj-fokozatokban előállott üresedéshez képest lépnek elő.

8. §. A vármegyei szolgaszemélyzet tagjainak (házfelügyelők, kapusok, huszárok, hajduk, tiszti szolgák, hivatalosolgák stb.) fizetése és lakáspénze az állami altisztek és szolgák illetményeinek megfelelő összegben állapítatik meg.

A belügyminiszter felhatalmaztatik, hogy ezen személyzetnek a fizetési fokozatokba való beosztását a pénzügyminiszterrel egyetértőleg rendeleti úton fogatosítsa.

9. §. A vármegyei alkalmazottaknak járó fizetések és lakáspénzek a vármegyék költségvetéseibe az ezen törvény alapján megállapított összegekben állítatnak be és az 1886. XXI. törvénycikk 47. §. i) pontjának ezzel ellenkező intézkedései hatályukat veszítik.

10. §. Azok a jelenlegi vármegyei tisztviselők, akiknek az e törvény szerint járó fizetés és lakáspénz illetményeknél magasabb javadalmazásuk van, a többletnek mint személyi pótléknak az eddigi hatályllyal továbbra is élvezetében maradnak. E személyi pótlék ott, ahol a vármegyei alkalmazottak javadalmazásánál eddig vármegyei pótdó vagy vármegyei alapok is igénybe vétettek, ezen fedezeti forrásokat terbeli.

A személyi pótlék a fizetés, illetőleg lakáspénz emelkedése esetén a fizetési, illetőleg lakáspénz többlet erejéig beszünttetetik.

A törvény életbelépte után a vármegyei tisztviselőknak nyugdíjba is beszámítható személyi pótlék nem nyújtható.

11. §. Vármegyékben új hivatali állások ezentul csak a VI—XI. fizetési osztályok valamelyikére megállapított javadalmazással rendszeresíthetők.

12. §. E törvény rendelkezései a vármegyei alkalmazottak részére a fizetésen és lakáspénzen kívül megállapított egyéb illetményeket (uti-, irodai, ruhaátalányt stb.) nem érintik.

13. §. E törvény rendelkezései 1904. évi január hó 1-től számított joghatálylall érvényesek.

Az ezen törvény hatálybaléptéig eltöltött szolgálati időt az igények egyénekenkénti megállapításánál úgy kell számbavenni, mintha az e törvény hatályának tartama alatt telt volna el.

Az ezen törvény alapján járó magasabb fizetést 1904. évi január hó 1-től kezdve, a lakáspénztöbbletet azonban ott, ahol a lakásbérnegyed január hó 1-ével nem esik össze, az említett napot követő lakásbérnegyedről kezdve kell kiutalványozni.

14. §. A vármegyei alkalmazottak illetményeinek e törvény által történt rendezése folytán 1904. évben előállott többszükségletet a belügyi tárca 1904. évi kezelésében az átmeneti kiadások megfelelő címének külön rovata alatt kell elszámolni.

Az 1905. évtől kezdve a vármegyék közigazgatási, árva- és gyámhatósági kiadásait az ezen törvény szerint megállapított illetmények számbavételével kell a belügyi tárca költségvetésébe beállítani.

15. §. E törvény a kihirdetés napján lép életbe. Végrehajtásával a belügyminiszter és a pénzügyminiszter bizatnak meg és egyuttal felhatalmaztatnak, hogy az állami alkalmazottak illetményeire vonatkozó törvényeknek és rendeleteknek intézkedéseit a vármegyei alkalmazottakra megfelelően kiterjesszék.

A vármegyei tisztviselők fizetési osztályainak kimutatása.

VI. fizetési osztály: Alispán.

VII. fizetési osztály: Főjegyző, árvaszéki elnök, főttgyész, főszolgabíró.

VIII. fizetési osztály: Főorvos, I. aljegyző, főszolgabíró, árvaszéki tlnök (elnök-helyettes, tanácsvezető).

IX. fizetési osztály: Alttgyész (árvaszéki ttgyész), II. osztályu aljegyzők, I. osztályu szolgabírák, levéltárnok, irodaigazgató.

X. fizetési osztály: III. osztályu aljegyzők, II. osztályu szolgabírák, árvaszéki fogalmazó, vármegyei orvos, járási orvos, allevéltárnok (levéltári segéd), köztgyám, irodatiszt, nyilvántartó, iktató, kiadó, irattárnok (árvaszéki levéltárnok), sortárnok.

XI. fizetési osztály: Irnok, lajstromozó, segédnyilvántartó, segédiktató, segédkiadó, segédirattárnok (irattári segéd), segédgyám, várnagy, laktanyafelttgyelő, könyomdavezető.

*

A megyei tisztviselők és a jegyzők fizetésrendezéséhez csatolt megokolás több érdekes adatot tartalmaz. A tervezett illetményjavítások pénzügyi hatására nézve ezeket mondja:

A vármegyei tisztviselők jelenlegi fizetése . . .	8,463.373 K 70 f.
A vármegyei tisztviselők jelenlegi lakáspénze . . .	1,139.790 " 71 "
A vármegyei szolgaszemélyzet jelenlegi fizetése és lakáspénze . . .	830.980 " — "
Összesen . . .	10,434.144 K 41 f.
A vármegyei tisztviselők tervezett fizetése . . .	11,273.112 K 60 f.
A vármegyei tisztviselők tervezett lakáspénze . . .	1,502.960 " — "
A vármegyei szolgaszemélyzet tervezett fizetése és lakáspénze . . .	1,172.583 " 32 "
A törvényjavaslat 10. §-a értelmében az állam-	

pénztárt terhelő személyi pótlékok . . . 5 156 " — "
Összesen . . . 13,953.811 K 92 f.

A fizetések és lakáspénzek felemelése folytán előálló költségtöbblet . . . 3,519.667 K 51 f.

A törvényjavaslat 9. és 14. §-a értelmében a vármegyei alkalmazottak fizetési és lakáspénzei kizárólag az állampénztárból fedeztetnének. A tervezett rendelkezés folytán tehát azokat az összegeket, melyekkel eddig a vármegyék saját jövedelmükből (vármegyei pótdadó, vármegyei alapok) járultak hozzá alkalmazottaik illetményeikhez, a vármegyei költségvetések fedezeti részéből törölni kellene s az ez által előállott hiány szintén az állampénztárból fedeztetnék.

A vármegyék hozzájárulása (1902 évben) . . . 1,149.215 K 35 f.

A 10. szakasz értelmében a személyi pótlékok fedezése végett a vármegyék további terhe marad . . . . . 67.294 K 44 f.

A vármegyei rendszeres hozzájárulások megszüntetések folytán az állampénztár terhére esik . . . . . 1,081.920 K 91 f.

Ebbez az összeghez hozzáadva a fizetések és a lakáspénzek felemelése folytán előálló 3,519 667 korona 51 fillér költség-többletet, 4,601 588 korona 42 fillért, vagyis kerek számban 4,600.090 koronát fog tenni az az állandó többletkiadás, mely a törvényjavaslatban tervezett rendelkezések végrehajtása folytán az állampénztárra fog hárulni.

A jegyzők fizetésrendezéséhez nyolc kimutatás van csatolva. Az első szerint jelenleg 4737 jegyző van Magyarországon, akik összesen 5,250.192 korona fizetést kapnak, amibez járul még lakásbér is, úgy hogy átlag minden jegyzőre 1411 korona esik. A második kimutatás szerint 400 jegyző fizetése az 1000 koronán alul marad, amivel szemben négynek a honoráriuma a 4000 koronát meghaladja. A harmadik kimutatás a szolgálati időt tünteti ki. Mindössze 938 jegyző szolgál husz éven felül. A negyedik kimutatás a segédjegyzőkre vonatkozik, az ötödik szerint 1,304 042 koronára lesz szükség, hogy az összes jegyzők fizetését 1600 koronára emelhessek. A hatodik tabella a jegyzők mellékeresetét tünteti fel, a hetedik és nyolcadik a korpótlékról szól.

Mindkét törvényjavaslat összesen a következő összegekkel terheli meg az állampénztárt:

megyei tisztviselők	4,601.588.42 K.
jegyzők	1,304 042.— K.
korpótlék jegyzőknek	666.551.— K.
összesen	6,572.181.42 K.

Községi kör- és segédjegyzők fizetése.

1. §. A jegyzők (nagyközségi jegyző, nagyközségi főjegyző, körjegyző) javadalmazása a község (községek) által természetben nyújtott lakáson vagy megfelelő lakáspénzen felül 1600 koronánál, a rendszeresített állásra élethossziglan megválasztott segédjegyzők (jegyzősegédek, aljegyzők) javadalmazása pedig 1000 koronánál kevesebb nem lehet.

2. §. Az e törvény életbeléptéig rendszeresített jegyzői állások javadalmazását oly helyeken, hol ez az 1600 koronát el nem éri, az állam ezen összeg erejéig az 5—8. § ok értelmében kiegészíti.

Uj jegyzői állások állami hozzájárulás-

sal vagy enélkül 1600 koronánál alacsonyabb fizetéssel nem rendszeresíthetők.

3. §. Rendszeresített állásra e törvény életbeléptéig élethossziglan megválasztott segédjegyzők fizetését az állam 1000 korona erejéig az 5—8. §-ok értelmében kiegészíti.

Ugyanazon nagyközségben vagy körjegyzőségben rendszerint csak egy segédjegyző igényelheti fizetésének állami hozzájárulással 1000 koronáig való kiegészítését.

A belügyminiszter felhatalmaztatik, hogy megokoltt esetben ugyanazon községben vagy körjegyzőségben több segédjegyző fizetésének állami kiegészítését is engedélyezhesse.

Uj segédjegyzői állások állami hozzájárulással vagy enélkül 1000 koronánál alacsonyabb fizetéssel nem rendszeresíthetők.

Oly segédjegyzői állásokra, melyeknek javadalmazását egészen vagy részben az állam fedezi, e törvény életbelépte után állandó jelleggel csak oly egyének alkalmazhatók, akik az 1900. évi XX. törvények 3. §-ában előirt jegyzői minősítéssel bírnak.

4. §. Ott, ahol a községi pótdadó 20% on alul marad, a jegyző, illetőleg segédjegyző javadalmazásának kiegészítését (2. és 3. §.) azon határig, ameddig az a pótdadónak 20% on felül való felemelése nélkül lehetséges, a község (községek) köteles foganatosítani. Ily helyeken az állami hozzájárulás csak ezen fölemelt összegnek 1600, illetőleg 1000 koronáig való kiegészítésére terjed ki.

A községi kiegészítés kérdésében a vármegyei köztgyűlés belügyminiszteri jóváhagyás mellett határoz.

5. §. A jegyzők és a segédjegyzők javadalmazásának állami kiegészítésénél számitásba vétetnek:

a) a községek által adott készpénzfizetés az esetleges személyi pótlékkal együtt;

b) a községi vagyont képező ingatlanok haszonélvezetének pénzbeli egyenértéke (7. és 8. §.);

c) a községek által nyújtott terményjándóságoknak pénzbeli egyenértéke (7. és 8. §.)

6. §. A jegyzők és segédjegyzők jelenlegi anyakönyvvezetői és anyakönyvvezető-helyettesi tiszteletdíja az anyakönyvvezetés címén esetleg engedélyezett államsegélyvel együtt e törvény életbeléptével megszűnik, illetőleg a javadalmazás kiegészítésére szolgáló államsegélybe olvad be.

Azon jegyzők és segédjegyzők azonban, kiknek mostani javadalmazása az anyakönyvvezetői tiszteletdíjjal s az esetleges államsegélyvel együtt az e törvény 1. §-ában megállapított 1600, illetőleg 1000 kor. összegnél többet tesz ki, az eddig élvezett tiszteletdíjat és az esetleges államsegélyt, illetőleg ezeknek azt a részét, mely az e törvény 1. §-ában megállapított összeget meghaladja, személyi pótlékként mindaddig megtartják, mig jelenlegi állásukat töltik be.

Amennyiben azonban a jegyzőnek korpótléka is igénye van, (9. §.) személyi pótléka csak azon összeg erejéig jár, melylyel ez a korpótlék összegét is meghaladja.

7. §. A jegyzői, illetőleg segédjegyzői javadalmazás esetleges kiegészítő részét alkotó községi ingatlan haszonélvezetének pénzbeli egyenértékét — nem értve ide a természetben nyújtott lakás haszonélvezetét — községenként külön-külön meg kell állapítani.

E megállapítás alapját — az összes adók levonásával — az ugyanazon községben hasonló minőségű ingatlan után elérhető haszonbér képezi, melyhez hozzá kell adni a

közsegi lakosok által az ingatlan megművelése körül netalán teljesített szolgálmányok pénzbeli értékét.

Ugyancsak községenként az utolsó három év (1901—1903) átlagairai alapján meg kell állapítani a jegyző, illetőleg segédjegyző által élvezett terményjárandóságok (életne-műek, fa, jószágirtás stb.) pénzbeli egyen-értékét is.

Terményjárandóságban a jegyző, ille-tőleg segédjegyző csak a községtől része-sülhet.

8. §. A 7. §-ban említett becslési mun-kálatok fogantatása céljából a főszolgabíró elnökle alatt járási bizottságot kell alakítani, melybe két tagot a vármegyei közgyűlés választ, két tagot pedig a főispán nevez ki.

Az egyenértéket a járási bizottság ja-vaslata alapján a vármegyei közgyűlés bel-ügyminiszteri jóváhagyás mellett állapítja meg.

9. §. A jegyzők ily minőségben egy-folytában eltöltött szolgálatauk után az állam részéről ötvenkint 100 korona korpótlekban részesülnek, mely 400 koronáig emelked-betik.

A korpótlek összegének megállapításá-nál az e törvény életbelépését megelőző szolgálata is számításba esik.

Nem részesülnek korpótlekban azok, kiknek a községtől (közsegektől) élvezett javadalmazása (5 §.) eléri vagy meghaladja az e törvény 1. §-ában megállapított legkisebb jegyzői javadalmazásnak és a megfelelő időre eső korpótleknek együttes összegét.

Azok a jegyzők, kiknek a községtől (közsegektől) élvezett javadalmazása a legki-sebb jegyzői javadalmazást meghaladja ugyan, de nem éri el ennek s a megfelelő időre eső korpótleknek együttes összegét: korpótlekra a különbséget erejéig tarthatnak igényt.

10. §. A jegyzők és segédjegyzők javadalmazásának kiegészítéséhez szükséges állam-segély a személyi és korpótlekokkal (6. és 9. §.) együtt 1904. évtől kezdve a belügyi tárca költségvetésébe állítatik be s ezt a belügyminiszter a vármegyéknek egy összeg-ben bocsátja rendelkezésére.

11. §. Az államsegély a nyugdíjigény kiszámításánál, a közsegi alkalmazottak nyug-díjigényének végleges rendezéséig csak abban az esetben vétetik figyelembe, ha az erre vonatkozó vármegyei szabályrendelet meg-felelőleg módosított, illetőleg a vármegyei közönsége az ez által előálló magasabb nyug-díjak megfelelő fedezéséről gondoskodik.

12. §. E törvény rendelkezései a jegy-zők által végezhető magánmunkálatokért, továbbá némely hivatalos működésükért en-gedélyezett szabályszerű díjfelszámítást, vala-mint a különféle (irodai, fűtési és világítási, uti, segéderőirtási stb.) átalányokat nem érintik.

13. §. E törvény a kihirdetés napján lép életbe.

A jegyzői és segédjegyzői javadalma-zás kiegészítésére, valamint a korpótlekra vonatkozó rendelkezések 1904. január 1-től számított joghatálylál érvényesek.

E törvény végrehajtásával a belügy-miniszter és a pénzügyminiszter bizatnak meg.

Gróf Tisza István,
a belügyminiszterium vezetésével
megbizott miniszterelnök.

Közigazgatási bizottsági ülés a városnál.

Zombor szab. kir. város közigazgatási bizottsága f hó 3 án Latinovits Pál főispán elnökle alatt rendes havi ülést tartott. Jelen voltak: Hauke Imre, dr. Alföldy Árpád, Gyurisits György, dr. Poppovits István, Popp György, Gräff Nikáz, Sztankovits György, Kerekes János, dr. Konyovits Dávid, Fejér Gyula, Kozma László és Lippert Ferenc.

Ezen ülésen az egyes szakelőadók ren-des havi jelentéseiket előterjesztették.

Hauke Imre polgármester jelentése sze-rint a beszüntetett adópénztár teljesen rend-ben átvétetett és átadatott az ujonnan meg-választott pénztárnoknak és ellenőrnek, úgy hogy az egyesített pénztár március 1 én mű-ködését akadálytalanul megkezdhetette.

Dr. Poppovits István t. főorvos jelen-tése szerint városunkban a közegészségi álla-pot általában kedvező volt, amennyiben a halálesetek tekintetében az előző hónap-hoz viszonyítva némi javulás mutatkozott.

Hevenyfertőző kórok igen csekély szá-mban mutatkoztak, így difteritisz 4 betegedéssel és 2 halálzással.

Az általános körmozgalom azonban elég élénk volt, minthogy a légzőszervek heveny és idült bántalmái a szokottnál is nagyobb számban fordultak elő, nagyobbrészt kedvező körlefoyással

Az iskolába járó gyermekek egészsége teljesen kielégítő volt.

A múlt hó folyamán 59 haláleset fordult elő. Élve született gyermekek száma 76 volt.

Nevezetesebb halálokok: ragályos be-tegségben 2, egyéb főbb betegségekben: veles-zületett gyengeség 5, görcsök 8, bélhurut ttdőgyuladás 6, ttdőgümőkór 5, vízi beteg-ség 2, aggkori végkimerülés 5, egyéb ter-mészeti halálokok, erőszakos halál 1 esetben.

Megvizsgáltattak az összes helybeli mé-szárszék, amelyek kifogástalanoknak ta-láltattak.

Orvosrendőri boncolás nem volt.

Városunk köztisztasága teljesen kielé-gítő volt.

Házasságra kelt párok száma 24.

A kir. pénzügyigazgató jelentése szerint befolyt: egyenes adóban 48,406 kor 90 fil., hadmentességi díjban 110 kor., bélyeg- és jogilletékben 9200 kor. 53 fil., fogyasztási és italadóban 7750 kor., tanítói nyugdíjban 702 kor. 30 fil., országos betegápolási pótdobban 1005 kor. 10 fil.

Fizetési halasztás nem adatott. Hazadó-mentesség 6 esetben adatott.

A kir. tanfelügyelő jelentése szerint a tanulók iskolába járása általában eléggé pon-tos volt.

A kir. főmérnök jelentése szerint a m. kir. kereskedelmi miniszter utasította a m. kir. államvasutak igazgatóságát, hogy Zombor állomás általános kibővítésének kérdését tanulmányozza s annak eredményéről javaslatot terjessen elhatározása elé.

A kir. ügyész jelentése szerint a zom-bori kir. törvényeszek fogházában összesen 45 letartóztatott egyén volt elhelyezve és pedig: jogérvényesen elítelt: fogságra 14, börtönre 20; felebbezés alatt álló vizsgálati fogoly 3, elítéletlen vizsgálati fogoly 8.

A m. kir. állatorvos jelentése szerint városunkban az állategészségügyi állapot a múlt hónap folyamán kedvező volt.

Ezeken kívül még egynébány fontosabb ügy intézetett el; felterjesztés intézetett a m. kir. belügyminiszterhez az anyakönyvve-

zetői hivatalban még egy dijnoki állás rend-szeresítése iránt. Továbbá Valter Nándor volt városi tanácsnoknak az állami anyakönyv-vezetői teendőik alóli felmentése és helyébe Dekker Pal városi tanácsnoknak anyakönyv-vezetővé leendő kineveztetése iránt a m. kir. belügyminiszterhez felterjesztés intézetni ba-tároztatott. Ugyancsak ez alkalommal felter-jesztés intézetett az iránt is, hogy a közsegi birói állásra megválasztott Zomborcsévits György anyakönyvvezető-helyettes ebbeli tisztsége alól felmentessék és helyébe Karnász Kálmán városi kiadó anyakönyvvezető-helyet-tesse kineveztessek.

A zombori tisztikar táncfűzérkéje.

1904. Bőjt havának 5. napján.

Régi mondás az már, hogy a tiltott gyűlmölcs a legedesebb. Így vagyunk a sok tiltott edesség között a bőjti mulatságokkal is. Nem elégedtünk meg a farsangi szabad-sággal, hanem belekóstolunk a bőjtbe is és úgy találjuk, hogy az mégis a legedesebb. És ki róbatná fel ezt büntül az emberiségnek, mikor tudvalevőleg Adám apánk is . . . De csitt! Was geschen ist das ist geschen! Akad még egy csipetnyi hamu még valahol a mi részünkre és azért a nagy bűnért, hogy bőjt idején karoltuk át az asszonyok darázskaresu derekát és bele bele néztünk szívünkkel, lel-künkkel azokba a ragyogó leányszemekbe bosszan, mélyen. Most már megtörtént: mea culpa legyen érette! Pedig hej, de jól esik visszaemlékezni arra a bőjti éjszakára. A katonák voltak csábitóink, azok a fess fiúk, kiknek ragyogó sujtásánál még csak a szívük aranyosabb. Micsoda remek bált csaptak bir-telenében, szinte jól esik őket megpirongatni azért, hogy anyyra szerények voltak és azt irták a meghívójukra: táncfűzérke! Az ör-dögbe is, milyen hát akkor az elite bál, ha ez is csak táncfűzérke volt?

A fényes terem alaposan szűknek bizo-nyult annak a diszes nagyszámu közönség-nek a befogadására, mely az est kedvéért összesereglet. E mulatságon szemben a lezaj-lott jurista bállal a „tout Zombor“ dominált. A mi szép leányaink adták meg a bálnak azt a jelleget, mely annyira hasonlóná tette egy bájos Watteaux festményhez. Mindenütt hangulat és gyönyörű harmóniába olvadó tonusok, melyek beszédesebbek voltak a leg-csengőbb akkordoknál, melyet a pompás zene elővarázsolt. A multkori jurista bálon egy ismerősöm elragadtatva mondotta: Mennyi szép leány és asszony, akár egy gyönyörű rózsacsokor — s ezzel a zombori leányokra mutatott. „Hátha még valamennyit együtt látná“ — feleltem én s most a tisztai bálon önkéntelen keresni kezdtem őt, hogy meg-mutassam: ime most mind együtt vannak, tessék gyönyörködni! És hogy valamennyien ott voltak, az a katonák érdeme akik ismét pompás taktikai érzékükről tettek tanuságot. Mert az a táncfűzérkét jelző szerénység bizony taktika volt csak. Még pedig kitűnő taktika, amit az eredmény fényesen bizo-nyított. Na de megsugom, hogy a taktikai fogáson kívül volt egy másik körülmény is, ami nagy vonzerőt gyakorolt. Tetszik tudni az a bizonyos simpathia az uniformis iránt. Hiába, csak hevesebben dobban meg sok-sok szivecske az arany sujtás láttára, mint az egyszerű frakkéra. Altes Lied, von der alten Liebe . . . mondják a sógorék.

És most térjünk át a részletekre. Az első persze a terem. Nagyon hatásosan volt

diszítve. Mindenütt ékes hadi troféák, cimerek és nemzeti színű zászlócskák domborították elő a multság katonai jellegét. A falakon izlésesen összeállított szuronyozottak, kardok és puskák, az emeleti korláton zöld gallyakkal körülfont nemzeti színű kokárdák emelték a hatást. A két oldalteremben szintén nemzeti lobogók diszítették a falakat és szövetők a középfalon lágyan fonta körül a a koronás magyar király arcképét.

A trikolor uralkodott mindenütt és mindenben. A szem ha a teremnek bármely részére tekintett is, mindenütt a legdrágább három színnel találkozott. És szívünk abból a három színből merített lelkesedést ez igazán magyar zamatu vigadozáshoz. A lépcső feljárnál diszbe öltözött honvéd és közös altisztek állottak sorfalat, ugyszintén a terem bejáratánál is. A diszítés okozta hatás minden belépőre már az első pillanatra is lelkesítő hatást gyakorolt, melyet csak fokozott a rendezőség előzetkenysége és kedves figyelme mindenki irányában. A társalgóban sorfalat képezve várta a fess rendezőség élén a kedves parancsnokkal Sorsich Béla alezredessel az érkező hölgyeket, akiket azután a délceg katonák vezettek be a fényes terembe.

A vendégek érkezése este 9 órakor kezdődött s valamivel 10 óra előtt ért véget. Ezalatt az erkélyen elhelyezett pétervárad katonai zenekar szebbnél szebb darabokat játszott. A tánc fél tíz órakor kezdődött s bizony eleinte kissé nehezen ment, mert a terem zsufolásig tele volt. Ott volt a társaság színe java, fényes tanubizonyosságát szolgáltatva annak a kitérő egyetértésnek, mely városunkban a hadsereg és a polgárság között uralkodik. Fesztelen jókedv uralta a kedélyeket, úgy hogy minden jelen volt hálásan fog visszagondolni ez első tiszti mulatságra s óhajtvá fogja várni, hogy a jövő farsangban viszont lássa azt.

A négyest két oszlopban táncolta mintegy 100 pár. A keringő táncokat a katonazenekar játszotta, viszont a csárdást a Sipsóféle zenekar verével és érzéssel. A szünóra 12 órakor volt s egy órát tartott, amikor azután rázendített a cigány a soupé csárdásra, melyet két órahosszat jártak a párok lelkes kitérővel.

A multság 6 óra után ért véget, ami azt bizonyítja, hogy az első zombori tiszti bál — mert most már csak így nevezhetem — semmiben sem maradt mögötte az idej farsang többi fényes multságainak. És ha igaz az, hogy e világon az összemériség az egynek két dolgot nem tud soha megbocsájtani t. i. a sikert és a bukást, úgy a zombori helyőrség gavallér tisztikarának is megvan a maga megbocsájtathatlan bűne: az a siker, amelyet ügybuzgóságuk, előzetkenységük és mindenre kiterjedő felügyeltek eredményezett. És hogy így bűne estek, az a bűjnek borszuja volt. De mi mégis azt kívánjuk, hogy a jövőben még sok sok ilyen megbocsájtathatlan bűnnel szaporodjon a bűnlajstromuk.

Nagy kötelességmulasztást követnénk el, ha ez alkalomból külön meg ne emlékeznénk a derék és figyelmes rendezőségéről, kiknek élén ott láttuk a két legelőzetkenyebb főfőrendezőt: Sorsich Béla honvéd és Dicht Adolf cs. és kir. alezredeseket, akik mindenben jó példával jártak elől és lelkesítették a fiatalokat. Különösen az új parancsnok Sorsich Béla alezredes dicsekedhetik azzal, amivel nem mindenki, mert a szép asszonyoktól örökre elnyerte a „kedves ember“ kitérőt jelzőjét. A sok csillogó érdemrend-

jéhez bizonyára nem lesz méltatlan e legújabb kitérőtése.

És ha már a parancsnokot ezentel csak így fogják nevezni az asszonyok, elárulom hogy a férfiak viszont a szép parancsnoknének, Sorsich Béláné urasszonyának is megadták azt a jelzést, hogy „aranyos asszony“, mert páratlan kedvességgel töltötte be a háziasszonyi tisztet és lekötőlező szeretetreméltóságával mindenkit lebilincselte. A rendezők közül külön-külön dicséretet érdemelnek elsősorban az ügyes dekoratőrök: Eibl Miksa kapitány, Valdberg Ödön, Vojnits Pál, Falcione Gyula főhadnagyok, a táncrendezők Biliczky, Bittermann és Hermann hadnagyok és a többiek valamennyien, akik tűzzel, katonás kitérővel táncoltak és gavallérosan mulattatták a szép hölgyeket.

Áttérve a bál referádák legkényesebb részére, itt adjuk a jelenvoltak névsorát. Az előkelőségek közül ott láttuk: Latinovits Pál főispánt, Karácson Gyula kir. tanácsos, alispánt, Hauke Imre polgármestert, Popp György és dr. Pavlovits Simon kir. tanácsosok, dr. Gozsdu Elek törvényszéki elnök, Pribil Ernő ny. főügyész, Nusits Braniszlav v. szerb kir. konzul, Vértési Károly az ügyvéd egyesület elnöke, Kozma László v. országgyűlési képviselő stb. stb. A hölgyek közül pedig:

Urasszonyok: Baky Elekné, dr. Baloghy Ernóné, Bittermann Gyuláné, Baumann Nandorné, dr. Csibás Benóné, Diener Janosné, Ergh Mihályné, dr. Frank Mihályné, Gebring Edéné, Hauke Imréné, Hennings Gusztávné, Halm Ottóné, Hennings Frigyesné, dr. Huber Józsefné, Karácson Gyuláné, Karl Bálintné, Klemm Károlyné, Kirchner Károlyné, Kauz Róbertné, Konyovits Péterné, Kloyber Lajosné, Latinovits Szaniszlóné, Löffler Emilné, Michels Jánosné, May Mátyásné, Modes Józsefné, dr. Németh Arthurné, Náray Vilmosné, Pocsokay Sándorné, Potzta Györgyné, Predragovits Szilárdné, Poppovits Sebóné, Rácz Sománé, Rajcsich Lászlóné, Ritter Károlyné, Sorsich Béláné, dr. Szemző Dezsóné, dr. Schneider Károlyné, Stverteczky Ferencné, Trischler Ferencné, Trischler Károlyné, Tücherer Antalné, Valdberg Ödöné, Vikár Józsefné, Ullmann Miklósné, Zarándy Zoltánné, Zányi Bódogné, Zsuffa Vincéné.

Urleányok: Baumann Mariska és Margit, Diener Elza, Ergh Sárka, Fratricsevits Mariska, Gebring Lenke, Hennings Cecil, Karácson Margit és Olga, Kozma Irén, Karl Ilonka, Kirchner Madlén, Michels Margit, Mattyasovszky Teruska (Pécs), Modes Aranka, Náray Erzsike, Pocsokay Margit, Prokesch Ilonka (Szabadka) Predragovits Stanci és Romána, Pekánovits Mici, Poppovits Ilonka és Olga, Raab Jocka, Schneider Gigi, Sudár Etelka, Trischler Emma, Ullmann Annuska, Zányi Jolán, Zsuffa Ilonka.

Trivulsio.

Városi ügyek.

Új ügyrendbeosztás a városnál. Hauke Imre polgármester az új városi szabályrendelet értelmében a következő ügyrendbeosztást léptette életbe: I. Az árvaszékhöz: Dr. Alföldy Árpád városi helyettes polgármester. II. Pénzügyi, személyzeti és katonai ügyosztályhoz: Gyurisits György városi főjegyző. III. Gazdasági ügyosztályhoz: Latinovits Szaniszló városi tanácsnok. IV. Közművelődési s közegészségügyi osztályhoz: Veszelinovits Milorád városi tanácsnok. V. Adóügyi osztályhoz: Lang Gyula városi tanácsnok. VI. Jogügyi osztályhoz a szabályrendelet szerint: Dr. Thurszky Zsigmond tiszti ügyész. A 127. § rendelkezéséhez képest az I. és II. oszt. irnokok

a 45. § 22. pontja alapján a saját hatáskörében a következőleg osztatnak be a pedig: a) I. osztályú irnok. 1. Kiadóhoz: Hanczmann Kálmán I. irnok. 2. Katonai ügyosztályhoz: Stebler Sándor I. irnok. 3. Számvevőséghez ideiglenesen a további intézkedésig: Rell Lajos II. irnok. 4. Kapitányosztályhoz: Sztolisits Mátyás, Donoszlovits József I. irnokok. b) II. osztályú irnokok. 1. Iktatóhoz: Mayer Lajos II. irnok. 2. Kiadóhoz ideiglenesen a további intézkedésig: Jovánovits Milán I. irnok, Jubász Lajos II. irnok. 3. Adóügyihoz: Matarits Ferenc, Purmann Géza, Simonyi Károly II. irnokok. 4. Mérnökséghez: Sztójkov Radivoj II. irnok. 5. Községi bírósághoz: Ballun Péter II. irnok. 6. Kapitányosztályhoz: Lugumerszky György II. irnok. A 45. § 19. pontja alapján a hivatalos órákat — az anyakönyvi hivatalnak kivételével — a következőleg állapítatnak meg s pedig: a) az összes tisztviselőkre délelőtt 9—12 óráig s délután 3—5 óráig; b) segéd és kezelőszemélyzetre délelőtt 8—12 óráig s délután 3—6 óráig tartandók be. Az aljegyzők a következőleg osztatnak be s pedig: I. Az árvaszéki teendők ellátásával Spanyol József I. aljegyző. II. A közigazgatási teendők ellátásával Radisits Lázár II. aljegyző bizatik meg. Az alszámvevők a következőleg osztatnak be és pedig: I. Közigazgatási és árvi alszámvevők: Sréter Károly alszámvevő. II. Utó adó számvevők: Szabó Sándor alszámvevő jelölöm illetve helyezem át. A 127. § nak rendelkezéséhez újonnan választott végrehajtók és általam kinevezett becsütsők a következőleg osztatnak be: a) Végrehajtóknak: I. Belvárosba: Klinovszky Sándor végrehajtó. II. Felsővárosba: Kulich Marton végrehajtó. III. Szelencsébbe: Flesch Zsigmond végrehajtó. IV. Bánáthba: Csupits József végrehajtó. V. Cservenkába: Grigorievits István végrehajtó. b) Becsütsőknek: I. Belvárosba: Seherer Antal becsüts. II. Felsővárosba: Reiner Lipót becsüts. III. Szelencsébbe: Tesits Jakab becsüts. IV. Bánáthba: Gromilovits János becsüts. V. Cservenkába: Kovacsits Döme becsüts.

H i r e k.

Khuen-Héderváry gróf kinevezése. A hivatalos lap vasárnapi száma a következő királyi kéziratokat közli:

Kedves Gróf Tizsa! Előterjesztése folytán Önt a Személyem körüli magyar miniszterium ügyeinek ideiglenes vezetésétől ezennel felmentem.

Kelt Bécsben, 1904. évi március hó 3 án.

Ferencz József s. k.

Gróf Tizsa István s. k.

Kedves gróf Khuen Héderváry! Magyar miniszterelnököm előterjesztésére Önt Személyem körüli magyar miniszteremmel ezennel kinevezem.

Kelt Bécsben, 1904. évi március 3 án.

Ferencz József s. k.

Gróf Tizsa István s. k.

Kegyuri bizottsági ülés. Hétfőn d. u. 4 órakor a kegyuri bizottság által kitérőt albizottság tlel tartott az újtemplomnak lelkiekbeni mikénti ellátása tárgyában. Az ülésen Hoffmann Károly dr. kanonok elnökölt mint érseki megbízott s jelenvoltak a következő bizottsági tagok: Hauke Imre polgármester, Buday Gergely, dr. Baloghy Ernő, Falcione Lőrinc, Falcione Gusztáv, Fejér Gyula, Paul Kálmán, Latinovits Szaniszló. Az ülés megkezdése előtt rögtön szólasra emelkedett Hauke Imre polgármester és szívélyes szavakban üdvözölte Hoffmann Károly dr. érseki megbízottat, kérve őt egyszerűen hogy a szóban forgó ügyet jóindulatu támogatásában részesítse. Dr. Hoffmann Károly érseki megbízott köszönetet mondva a polgármester szívélyes üdvözlétéért, kijelentette, hogy örömmel jött az újtemplom ügyében városunkba és mindent el fog követni, hogy az ügy a város megelégedésére legyen megoldva. Ezután felolvastatta az érsek megbízó levelét. Ezen megbízóleveléből rögtön kitérőt, hogy a világi papságról egyszer és mindenkorra le kell mondanunk,

mert Császka György érsek ő excellenciája kijelentette, miszerint a világi papságban oly hiány van, hogy a legjobb akarat mellett sem delegálhatja őket Zomborba. — *Igy tehát a bizottság elfogadta a karmelita-rendet.* Ezután bejelentette az érseki megbízott, hogy ő excellenciája az érsek a 7000 koronáról, amelyet a hitközség tőle kölcsön vett, a karmeliták javára lemond, ennek fejében a hitközségtől azt kívánja, hogy a kultuszminiszteriumtól nyerendő 10000 koronát is adja át a rendnek. Ezt a bizottság elfogadta. Így a karmelitáknak meg 25000 koronára volna szükségük. Erre nézve az érseki megbízott ismét a következő proposíciót tette: A kegyes érsek megbízta őt annak előterjesztésére, hogy ha a hitközség még 10000 koronát ad, úgy az érsek ur 20000 koronát fog ajándékozni a rendház részére, amint az tető alá került. Ezt a bizottság lelkes éljenzésekkel fogadta és köszönetet fejezte ki az érseki megbízottnak és elhatározta, hogy a karmelitáknak 10 év alatt évenként 1000 koronával lefizeti az óhajtott 10000 koronát. Midőn e pont elfogadtatott, rögtön stírgönyt menesztettek a kegyes főpásztorhoz, megköszönve ezen újabb áldozatkészségét. Ezután még a telek kérdésében tárgyalt a bizottság és azt határozta, hogy a részletek megbeszélése végett meghívja Soós pátert e héten tartandó tárgyalásra. Ezzel az ülés dr. Császka György érsek elzetésével véget ért.

A Nemzeti Szalon Zomborban.

A Nemzeti Szalon április hó elején Zomborban rendez kiállítást. Zombor város meghívására az igazgatóság megbízásából szombaton Déry Bela, a Szalon titkára a városban volt és megbeszélte az intéző körökkel a teendőket. A művek beküldési határideje szombaton, március 5-én járt le.

A választás reformja. A belügyminiszter március 2-iki kelettel körrendeletet bocsátott ki valamennyi törvényhatóságokhoz, melyben kifejti, hogy választási rendszerünk elavult és hogy a választási jogot szélesebb alpra kell fektetni. A reformot adatgyűjtéssel akarja előkészíteni és ezért elrendelte, hogy az ország összes 20 évet meghaladt férfi lakóját írják össze és jegyezzék fel az illetőkre vonatkozó adatokat is. A miniszter még március hó második felében akarja ezeket az adatokat összegyűjteni és a jövő hónap folyamán az országos statisztikai hivattal feldolgoztatni.

Báró Vojnits István a napokban folytatta körutját választókörletében. Mult szerdán Bacstopolyán jelent meg, ahol nagy tünetséggel fogadták s Jedlicska Béla jegyző üdvözölte a lakosság nevében. Morvay Ferenc bíró arra kérte a képviselőt, hogy a község-házától a kishegyesi hidig vezető utnak műnttá való átváltoztatása iránt járjon közbe. Vojnits báró megígérte, hogy ez ügyben mindent el fog követni. Nagy volt azoknak a száma, akik arról panaszkodtak a képviselőnek, hogy adóhátralék miatt egzekváltak őket. Vojnits báró ezen bajon akként segített, hogy a szegény emberek adóhátralékait a sajátjából fizette ki. Vojnits báró távozása előtt 200 koronát adományozott a szegények javára.

Meghívó. A zombori szociáldemokratapárt szervezet március hó 13-án este 8 órakor a „Pokol“ vendéglő emeleti helyiségeiben Marx Károly elhalálozásának évfordulója alkalmából kedélyes estélyt tart a következő műsorral: 1. Marseillaise. Előadja az általános munkásszakegyesület dalkara. 2. Marx Károly élettörténete. Előadja Tilger Miklós. 3. Gyűjtő leány. Előadja Lett Mariska. 4. Fel a zászlót fel. Előadja az ált. munkásszakegyesület dalkara. 5. Egy kedves ember. Előadja Weindl József. 6. Nincsen csillag. Előadja Weil Miksa. 7. Milimári Nepdal. Előadja az ált. munkásszakegyesület dalkara. 8. Bűneim. Előadja Pui Mariska. 9. Operett és magyar népdal. Előadja Abisch Izidor. 10. Az orr. Előadja Lett István. 11. Bányász. Kettős. Előadják Weindl József és Bogdán Juliska. 12. Riadó. Előadja az ált. munkásszakegyesület dalkara. — Műsor után tánc 3 óráig.

Póterettségi vizsgálatok. A főgimnázium igazgatósága közli, hogy a szegedi tankertület javító érettségi vizsgálati f. évi március hó 22-én Szegeden, a városi főgimnáziumban fognak megtartatni.

Zászlószentelés. A palánkai önkéntes tűzoltó egyesület május hó 22-én és 23-án az egyesület zászlójának felszentelésével dísz emléktűnnapélyt rendez. Az ünnepély a kibocsájtott tervezet szerint nagyon impozánsnak ígérkezik. A rendezés élén Hercegh Gyula tűzoltóparancsnok és Wölfl Péter titkár állanak.

Baja — a Csupor emlékre. Baja város szép jelét adta a kegyeletnek, amikor neves szülöttjének, Csupor Gyula költőnek síremlékére 100 koronát adott. A városi tanács az összeget a napokban küldte el Szmik Gyulához, a bizottság penztárosának.

Nyugdíjba vonuló járásbíró. Dr. Szubotich Gyula szabadkai járásbíró nyugalmába vonult. Utóda Polgár István, a szegedi kir. ítélőtábla tanácsjegyzője lesz.

Ajándék egy gazdasági iskolának. A földmíveléstügyi miniszter igen becses és értékes tanszergyűjteményt ajándékozott az óbecsei gazdasági ismétlő iskolának. Az iskola az összes gyümölcsfajokat megkapja praeparatumokban, azonkívül maggyűjteményt és négy szakaszról álló szemléltető képet az állat és növényvilágból. A gyűjteményt az állam megbízásából Halász István budapesti szobrász fogja szállítani.

A szabadkai ügyvédi kamara köréből. Az ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy az ügyvédi gyakorlattól egy évre fel-függesztett Loósz Zsigmond bajai ügyvéd az ügyvédek lajstromába újra beigtatta.

A tanítók és a tejszövetkezetek. A délmagyarországi tanítók egyesülete országos mozgalmat készült kezdeményezni azon célból, hogy néptanítók hivatásuknak a községekben tejszövetkezetek alapítását és vezetését eszközölhessék, amiért is a választmány azt kéri a kormánytól, hogy az országban szervezzen tejszervezetek tanfolyamokat, hol a tanítók a szakismereteket elsajátíthatják. A földmíveléstügyi minisztériumban kedvezően fogadták és kilátásba helyezték annak támogatását.

Merénylet a vonat ellen. Március hó 1-én délután 5 órakor a Zentáról Adára jövő 6302. számú vonat ellen merénylet követtek el a 491 ik számú szelvénynél. Bárki volt is a merénylő, a rossz szándék meg volt benne, mert a vonatot a sinekről leakarta ugratni s így szerencsétlenséget okozni úgy a társaságnak, valamint az utazó közönségnek. Ugyanis a dolog úgy történt, hogy a vonatvezető észrevette, miszerint a vonatzenekar valami fekszik. Jelt adott a vonat személyzetének fűtőkkel, úgy az akadályt figyelmeztetni akarta, miután messze távolból észrevehető nem volt, hogy mi van az utban. Miután az akadály eltávozni nem akart, a vonat lassu menetben haladt s mikor az akadályhoz érték, a sineken keresztül fektetett őrbátár karó a hó kotró által hosszába löketett meg s így a vonat akadálytalanul haladt keresztül rajta. A tettest keresik, ki éretlen s talán veszélyt csinálni akaró tréfájával ilyen esetben komédiát akart űzni a vonattal.

Kivándorlás. Hogy a kivándorlás irányítása végett a kivándorolni szándékozókat felvilágosíthassuk, hogy azok oly helyekre le ne telepedjenek, amely az ő vesztüket okozná, hanem oly körülmények közé juszanak, ahol új otthon alapíthatnak, másrészt a kivándorlottakkal az érintkezést fenntarthatassuk, hogy így reményünk lehessen arra, hogy a viszonyok jobbrafordultával ismét visszatérjenek, ezen célok előmozdítására egy újságvallalat indult meg, melynek címe: „Kivándorlási Értesítő“, felelős szerkesztője: Hegyi Jenő. A szerkesztőség és kiadóhivatal Fiumében van (Via del Molo 3. szám.) Közli ezen lap egytuttal a kivándorlást illető kormányintézkedéseket, nemkülönben a külföldön tartózkodó honfitársaink figyelemre méltó sorait, a kivándorlók névsorát és minden oly adatot, mely ezen ügyre vonatkozik. Melegen ajánljuk ezen lapot különösen oly községeknek, a melyekből már a kivándorlás tart, hogy abból

a szükséges tájékozást megszerezhessék. Megjelenik havonként kétszer és évi előfizetési ára 10 korona.

Öngyilkosság. Szeile György felső-szentiváni 17 éves borbélylegény afeletti elkeseredésében, hogy édes anyja megdorgálta, felakasztotta magát és meghalt. Érdekes, hogy Szeile a kamra ugyanazon gerendájára akasztotta fel magát, amelyen egy évvel ezelőtt a szerencsétlen édes apja követett el öngyilkosságot.

Művészet — Irodalom.

Mult vasárnap, február hó 28-án a színházi közönségnek kiváló szellemi élvezetben volt része. Lyubinkónak „A végzet“ című népszínművét adták elő kiváló sikerrel, mely darabnak nem meséje, hanem zenéje és dallama voltak vonzó erővel a közönségre, úgy hogy a színház zsufolásig megtelt.

Marinkovits, a hirneves szerb zeneszerző szerette ezeket a szerb dal sajátosságait oly hű jellemzetességgel, feltűnő dallamokat és énekeket, melyeket oly szépen és szivrehatóan énekeltek el Szpászitsné és Markovits. Szpászitsné hangjának szépségével, Markovits érces hangjának iskolázottságával a legjobb hatást gyakoroltak a közönségre, kiknek szívhez szóló énekét a közönség nem egyszer viharos tapsokkal jutalmazta meg.

Az esti előadást „Az első táncvigalom után“ c. tréfás monolog nyitotta meg, melyet Markovits Milka páratlan természetességgel művészileg adott elő a közönség meg-megújuló tapsai között.

Kedden este Nusits Braniszlávnak, a szintársulat kiváló tehetségű igazgatójának „A protekció“ c. vígjátéka került színpadra. A szerbiai társadalmi életből merített tipikus jellemeket Dobrinovits, a kiváló komikus és Lukits bamulatos hűséggel és természetességgel mutatták be. A többi szereplő színészeknek a játéka is minden tekintetben ügyes és eredeti volt, úgy hogy a színészek művészi játéka hatalmasan elősegítette és biztosította a darab sikerét.

Don Manuel Tamájo és Bausnak „Az új színmű“ c. drámája mult estétörtökön került színpadra. Jorich szerepét Dobrinovits játszotta hatásosan, mellette kitűnt Markovits Milka és Vaszilyevits játéka. Sztojanovits játéka meglátszott, hogy szerepét kedvvel játszotta, ámbár játéka nem egy helyen egészen hideg és lelketlen volt.

Mózernek „A könyvtáros“ című ismert színművét mult szombaton adta elő a szerb szintársulat telt ház előtt. A szereplő színészek játéka összhangzó és kerekded egészet alkotott, melynek hatása a közönségre igen nagy volt. Dinits játszotta kiváló művészi alakításban a címszerepet és játéka a hatása nem is maradt el. Dobrinovits a szabó szerepében utólrébetetlen művészi alakítást jelentett meg szemünk előtt; Nikolits, Markovits és Barjaktarovits játéka minden tekintetben kifogástalan volt. Markovitsné Edit szerepében nagyon kedves volt, művészi játéka a naiv leányok lelki világának feltűntetésében bátran versenyezhet bármely nagyvárosi színház naivjának játékaival. Mellette kitűnő volt Dobrinovitsné is Éva szerepében.

Liszt Ferenc élet- és jellemrajza.

(Krupp Vilmos felolvasása a zombori szabad liceumban.)

Ő, aki koronásfőknek volt barátja, gyakran tapasztalta, hogy vele is, mint egyszerű muzsikussal bánnak. S bár ő ezen kiesinylő megjegyzésekre mindig találoan vágott vissza, — pl. mikor Metternich heregnél, a hires

diplomatánál s az ő jóbarátjánál volt egy ízben estélyre hivatalos, a hercegnő egész hangosan, mintha érezetni akarván vele felsőbbbbségét, azt kérdezte tőle: jó üzleteket csinál doktor? Csak a bankárok és diplomaták csinálnak üzleteket! volt az erélyes válasz — mégis az ilyen incidensek nagyon bántották Liszt önértését s nyilvános diadalainak örömebe keserű ürömesöppeket vegyitettek s nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy Liszt fenomenális virtuozsi sikereinek tetőpontján 1847 ben egészen váratlanul a nagy nyilvánosság előtt visszavonult s engedve a weimari nagyherceg meghívásának, Weimarban telepedett le, hogy az ottani színháznak 15 éven át vezetője legyen s Weimart a zenei művészetek középpontjává tegye. Ide fűződnek Liszt legnagyobb becsü művészeti alkotásai, innét küzdötte ki Wagner számára az egész világ elismerését. Ő volt az első, aki Wagner Richárd lángelméjét, alkotó képességét felismerte és köztudomásra hozta; egyedül ő volt az, aki bizott Wagner érvényesülésében. Wagner egészen új irányokat jelölt ki s új irányokban haladt a zene terén. S midőn Liszt Wagner mellett tört lándzsát, egész Németországgal találta magát szemben, azzal a Németországgal, amely minden erejével az újitók ellen küzdött. Csak Liszt tekintélyének és fáradhatatlan buzgalmának köszönhető, hogy Wagner s vele az új irány képviselői érvényesülhettek. S Lisztnek ezt a nemes tettét sem Wagner nem feledte el soha, sem Németország nem fogja elfelejteni.

Liszt nagy buzgósággal törekedett arra, hogy ismeretlen és félreismert, új vagy elfelejtett, a régi vagy az új irányhoz tartozó műveket megbecsülhessen. Így Lisztnek köszönjük Berlioz közelebbi megismerését, Schubert, Raff, Bärwald, Frank és több más mester műveinek bemutatását. Sokat köszönhetnek az egyes művészek Liszt cikkeinek, melyek leginkább művészeti folyóiratokban jelentek meg; alig van számbavehető művész, kiről tanulmányt ne irt volna. Irodalmi működését már 35 éves korában 1836 ban kezdte meg s ezek a tanulmányok, apróbb rajzok azonnal oly nagy feltűnést keltettek, hogy az akkor oly híres Lamartine állítólag ezeket mondta: Liszt merényletet követ el, ha nem áldozza magát egészen az irodalom ez ágának. Liszt leginkább francia folyóiratokba dolgozott, de németül is jelentek meg dolgozatai. Ránk, magyarokra fontos az a tanulmánya, melyet a következő címmel irt: a cigányok és a magyar zene. Művei a legelőkelőbb ilyen mű dolgozatokkal kiállják a versenyt s a zeneirodalomnak valóságos gyöngyeit képezik.

Fájdalom, magyarul nem irt semmit, mert nem bírta nyelvünket; pedig szerette hazáját s ezt szóval is, tettel is számtalanszor kimutatta. Mikor 1838-ban Pestet az árviz elöntötte és romba döntötte, a hir vétele után Velencéből, ahol épen akkor tartózkodott, azonnal Bécsbe sietett, hogy ott az árvizkárosultak fölségélyezésére hangversenyeket rendezzen; a hangversenyek jövedelme 24000 irt volt s ezt mind az árvizsújtottak részére küldötte. 1840-ben hangversenyezett először Pesten a Nemzeti Színházban annak alapja javára. Ekkor ünnepelték őt nálunk először mint világhírű művészt. A nemzeti színház színpadán egy fényes küldöttség diszkardot adott neki emlékül. További hangversenyeinek jövedelmét is nagyrészt jótékony és kulturális célra fordította. 1846 ban jött másodsor Magyarországra. Ekkor irta hozzá Vörösmarty ünnepi ódját. A későbbi években még sokszor meglátogatta hazáját, hol a leg-

kiválóbb művészekkel, mint Bülow-al és Wagner-el hangversenyezett, legtöbbször jótékony célra. 1869-től kezdve a király magánpénztárából évi 4000 frtot utalványozott neki, hogy évenként néhány hónapot Budapesten töltsön. Ezt a kapesot a magyar országgyűlés még szorosabbra tette 1875 ben, mikor az orsz. zeneakadémiát létesítette, a kormány annak igazgató-elnökéül kir. tanácsosi címmel Lisztet hívta meg. Ezóta Liszt a téli hónapokat életének végéig Budapesten, az év egyéb részeit pedig részint Rómában, részint Weimarban töltötte. Budapestről kísérte figyelemmel a modern zene épületének hatalmas arányokban való fejlődését, melynek alapkötetétélénél oly jelentékeny szerepet játszott. Ide gyűltek köréje a világ minden részéből tanítványai, hogy itt lessék el tőle a művészet mesterfogásait. Ezzel is csak hazájának használt, ezzel is magyar voltát dokumentálta. Külföldön is nem egy hazánkfia csak azért érvényesülhetett, mert Liszt ajánlólevelével volt ellátva s az ő segítő

keze még a távolban is gyámolította honfitársát. Külföldön csak a „magyar varázsló“-nak nevezték. Magyar érzelmének nem egy művében ad kifejezést.

(Vége köv.)

HIRDETÉSEK.

Eladó malacok.

120 darab 4 hónapos tenyésztési célra alkalmas malac eladó; ára páronként 60 korona. — Megtekinthető a Rohonczi uradalomban Törökbecsén.

3-2

Üzlethelyiség változás.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, miszerint

üzlethelyiségemet

folyó évi május hó 1-én a zombori takarékpénztár szomszédságába, a Molnár-fele hazba helyezem át.

Ez alkalomból térszűke miatt kész ruhaim nagy részét, valamint a mérték után készülő férfiruhákat is, mélyen a rendes áron alul, **beszerzési árban** fogom a nagyérdemű közönség rendelkezésére bocsájtani.

A jövőben pedig csak a legújabb és legjobb minőségű szöveteket tartom raktáron, lehetővé akarván tenni a nagyérdemű közönség legkényesebb igényeinek kielégítését.

Kiváló tisztelettel

Grosz Sámuel,

3-1   férfi szabó.

Gombos Nándor

jégszekrény és fürdőberendezések gyára, épület- és díszműbádogos

ZOMBOR (Bácska)-

Dús raktár mindenféle

jégszekrényekben, (vendéglősök, mészárosok és magánosok részére);

fürdőkádokban és konyhafelszerelésekben.

Minden e szakmába vágó és rajzszerinti bármilynemű bádogárúk elkészítetnek.

Képes árjegyzék kívánatra bérmentve küldetik.

Javítások olcsón és pontosan.

888. szám. 1904.

Hirdetmény.

Alulírott községi előljáróság ezenel közhirre teszi, hogy egy újonnan építendő tanterem építési munkálatai, a melyek a vármegyei alispán ur 6774. 1904. számú engedélye folytán 4051 korona 92 fillérrel irányoztattak elő költségvetésileg, folyó évi március hó 22-én délelőtt 9 órakor a község háza tanácstermében megtartandó nyilvános szóbeli árlejtésen kiadatnak.

A költségvetés, terv és árlejtési feltételek a községi jegyzői irodában a hivatalos órákban bármikor megtekinthetők.

Mélykuton, 1904. március hó 5-én.

Lajthay Benjámín, Balog László,
jegyző. 3-1 bíró.

Jakobb József igazgató-tanítónál Szilbereken (Bácsbresztovác) különféle, Zombor és vidéken (a Közép Bácskán) bevált legnemesebb és legjobb fajú gyümölcsfák, u. m.: nyári, őszi és téli alma, körték, szilvák, legnagyobb zöldringló (Reineclande d'Angouleme), — több fajú (legkorábban és egészen későn érők is) kajszinbarackok, legnagyobb gyümölcsű birsalma (gyökernemes), nagyszemű fekete vagy piros meggy, — cseresznyék legjobb fajokban (bada csunyi óriás fekete ropogós, és germersdorfi igen nagy piros ropogós), — sok fajú őszi barackfa-ojtványok (duránci és magvaló, köztük mar cseresznyével érő), — legnagyobb gyümölcsű, hosszúfűrtű ribizke, piros és fehér nagyszemű pöszméte (egres) (Wihams industry), folyton termő piros málna (Himbeern). A gyümölcsfák nevelés ellátott (autentikus) törpe vagy magas drbja 40—100 fillér. Ribizke vagy egres (erős bontós példányok) drbja 20 fillér. Málna drbja 4 fillér. Szamóca (földieper) csak nagy gyümölcsű korán érő 10 drb 10 fillér. Nemesített 1—3 éves közép és magastörzsű szabadban nevelt rózsák, a legkedveltebb és leghálásabb fajok, bő gyökérzettel és szép kifejtett koronával, darabja 60—100 fillér. Ojtógalyak bármely gyümölcsfajból drbja 6—12 szemmel 4 fillér. Aki többféle gyümölcsessel kíván rendelkezni — úgy hogy kertjéből egész éven át érett gyümölcsöt kapjon — legjobb, ha a kiválasztást reám bizza; csupán csak azt tessék jelezni, hogy hány drb körte, alma, cseresznye stb. mást kíván. Én csak legkittünőbb és teljesen bevált fajokból fogom a rendelést összeállítani, úgy hogy abban nyári, őszi és téli gyümölcs képviselve legyen. 3-1

1141. szám. 1904.

Pályázati hirdetmény.

Járásomhoz tartozó Jánoshalma (Jankovác) községében üresedésben levő irtóki állásra ezennel pályázatot hirdetek és felhívom ezen állást elnyerni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám folyó évi március hó 25-ig nyujtsák be.

Az elkésetten érkező folyamodványok figyelmen kívül fognak hagyatni.

Ezen állás javadalmazása a községi pénztárból havi előleges részletekben fizetendő 600 korona.

Bácsalmás, 1904. március 2-án.

Szutrély Lipót,
főszolgabíró.

2-1

Salvator-sör módjára Haggemacher sörfőzde által gyártott Szt. Gellért sör.

T. C.

Van szerencsém a nagyérdemű sörfogyasztó közönség becses tudomására hozni, hogy a

Haggemacher-féle Szent Gellért Sör

csak e hó végéig nálam palackokban kapható. Együttal b. figyelmét felhívom a n. é. közönségnek erre a kitünő sörre vonatkozólag.

Kapható egyedül nálam palackokban a házhoz szállítva.

Kiváló tisztelettel

ANTITS A. M.

ifj. Haggemacher Henrik
budafoki és kőbányai sörfőzdek főraktárosa.

Salvator-sör módjára Haggemacher sörfőzde által gyártott Szt. Gellért sör.

Kiadó ház.

Egy két utcai és egy udvari szobából álló ház, udvar és nagy kerttel, kiadó. Bővebbet Zsulyevits M. fodorásüzletében.

3-3

Lapunk kiadóhivatalában egy jó házból való fiú

TANONCUL

felvétetik fizetéssel.

Husvéti sonkák nagy raktára

Bogdán István

hentesárú üzletében, Zrinyi-utca (az önszegélyzővel szemben).

Ajánlja saját készítményű kitünően pácolt

füstölt sonkáit (utánzott kassai)

kilója 80 kr. Első sonkák 70 kr. kilója.

Ugyszintén mindenféle füstölt húst, szalonnát, legfinomabb felvágott és zsiradékárúit legolesőbb napiár és pontos kiszolgálás mellett.

4-1

Vidéki rendelések pontosan eszközöltetnek.

314. szám. 1904.

Pályázati hirdetés.

Rácmilitics községnél üresedésbe jött 3 gyalogrendőri állásra pályázat hirdettetik; pályázni szándékozók felhivatnak, hogy a rendőrségi szabályzat értelmében felszerelt kérvényeiket eme előjárásnál folyó évi március hó 31-ig nyujtsák be, mert későbbben érkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Az állás javadalmazása fejenként évi 480 korona, mely összeg havonkénti egyenlő s utólagos részletekben fog kifizettetni, felszerelési költséget szinte a község viseli, míg a ruházatot a megválasztandó rendőr sajátjából köteles beszerezni.

Rácmilitics, 1904. március 1.

Bene István, **Ditjő József,**
jegyző 3-1 bíró.

Nyári legelőbérbeadás

A bezdáni nagyszigetben

nyári legelő szarvasmarha legeltetésre bérbeadó.

Öreg darabja 15 korona, éves darabja 10 korona.

Ugyanott birkalegelő is kapható.

Bővebbet a bérlőnél

Müller Mihálynál,
Bezdan.

2-1

Árlejtési hirdetés.

Tovarisova község jegyzői lak meléképületének felépítése elrendeltetett.

Ezen építkezési munkálatnak biztosítása végett Tovarisován a község ház tanácstermében **1904. évi március hó 14-én délelőtt 11 órakor** nyilvános szóbeli árlejtést tartunk, a melyhez a vállalkozni szándékozókat ezennel meghívjuk.

Kikiáltási ár 6286 kor. 22 fillér.

Az árlejtési feltételek, úgy a vonatkozó terv, műszaki leírás és költségvetés Tovarisova község jegyzői hivatalánál a hivatalos órák alatt betekintethők.

Tovarisován, 1904. február 28-án.

Nikolics Aurél, **Bugarszki Lázár,**
jegyző. 3-2 bíró.

HIRDETÉSEK

FELVÉTELEK

LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN.

291. szám. 1904.

Pályázati hirdetés.

Tataháza községben lemondás folytán üresedésbe jött évi 400 korona havi utólagos részletekben járó fizetéssel egybekötött gyalogrendőri állásra pályázatot hirdetünk. Ezen állást elnyerni óhajtók ezennel felhivatnak, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket **f. évi március hó 25-ig** alulírott előjárásnál nyujtsák be. A teljes felszerelést a község adja, ellenben a ruházatot sajátjából tartozik fedezni.

Tataháza, 1904. március 5 én.

Nágel Gyula, **Tüske Márton,**
jegyző. bíró.

1176/kig. 1904. szám.

Pályázati hirdetés.

Németpalánka községében az üresedésben levő évi 800 korona fizetéssel javadalmazott segédjegyzői állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Felhivom a pályázni óhajtókat, hogy felszerelt kérvényeiket hozzám **folyó évi március hó 25-ig** annál inkább nyujtsák be, mert az azontul érkezőket figyelembe nem fogom venni.

Palánkán, 1904. március 1-én.

Hipp Dezső,
főszolgabíró.

3-2

Minden elfogadható árért.**Most érkezett****óriási nagy választék:****Női ruhaszövetben,****Eredeti Sigl-féle vászon,****Schroll-schiffonok,****Batistok, Zephirek, Kartonok,**

stb.-féle cikkekben.

Tuna Gusztáv

Kossuth Lajos- (fő-) utca,

Teltsch üzlete mellett.

5-2